

Schoon Water

NIEUWSBRIEF 1 • JUNI 2001
BRABANTSE TELERS LATEN
ZIEN DAT 'T KAN

'Schoon Water' in een notendop

Met deze nieuwsbrief willen wij u informeren over een project dat dit jaar in Noord-Brabant van start is gegaan. Hiernaast vindt u de feiten over het project op een rijtje.

Wat is 'Schoon Water'?

'Schoon Water' is een project van de Provincie Noord-Brabant. Doel van het project is alternatieven te zoeken voor het gebruik van schadelijke bestrijdingsmiddelen in de acht zeer kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden. Volgens een recent CLM-rapport hebben maar liefst 75 middelen een te hoog risico voor grondwater. Terugdringen van het gebruik van deze middelen is nodig om het grondwater schoner te maken en geschikt te houden voor de bereiding van drinkwater. Het kaartje in deze nieuwsbrief toont de ligging van de gebieden.

Hoe gaat het in z'n werk?

Vanaf het voorjaar van 2001 registreren boeren en tuinders in Budel en Waalwijk, twee zeer kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden, hun bestrijdingsmiddelengebruik. Zij gaan op zoek naar nieuwe technieken en middelen, waardoor minder of minder schadelijke bestrijdingsmiddelen nodig zijn. Zij krijgen hierbij deskundige begeleiding. De resultaten van dit experiment zullen gepresenteerd worden aan ondernemers in alle acht zeer kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden. Het project zal ruim twee jaar duren.

Voor wie zijn de resultaten bedoeld?

Het project zal praktische adviezen opleveren waar alle agrarische ondernemers in Brabant hun voordeel mee kunnen doen.

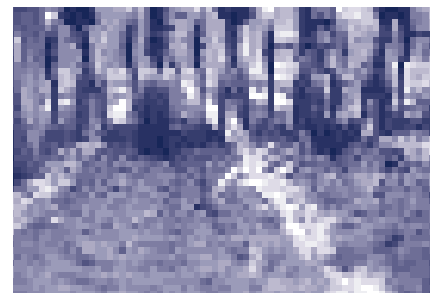
Welke ondernemers doen mee aan het project?

36 agrarische ondernemers uit Budel en Waalwijk zijn bereid gevonden mee te werken aan het project. Onder deze pioniers zijn veehouders, boomkwekers, akkerbouwers, fruittelers en vollegrondsgroentetelers.

Welke deskundigen doen mee aan het project?

De provincie Brabant heeft een team van organisaties ingeschakeld, die elk hun deskundigheid inzetten voor 'Schoon Water'. Deze organisaties zijn:

- Centrum voor Landbouw en Milieu (CLM)
- Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie (ZLTO)
- Overlegplatform Duinboeren
- NV Waterleidingmaatschappij 'Noord-West-Brabant' (WNWB) en NV Waterleidingmaatschappij Oost-Brabant (WOB), die later dit jaar zullen gaan fuseren tot Brabant Water
- Vereniging van Waterbedrijven in Nederland (VEWIN)

“Goed grondwater is een bodemschat.”

Interview met gedeputeerde drs. L.H.J. Verheijen

Boeren en tuinders krijgen de laatste tijd al zoveel voor hun kiezen. Is het nou echt nodig ze lastig te vallen met weer nieuwe beperkingen?

“Ja. Er moet iets gebeuren aan de uitspoeling van bestrijdingsmiddelen naar het grondwater. We hebben in Brabant een aantal ondiepe drinkwaterwinningen op zandgrond. Door de rulle structuur van die gronden spoelen bestrijdingsmiddelen hier snel uit naar het grondwater. We noemen ze daarom zeer kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden. Deze hebben een oppervlak van ongeveer 5000 ha, hiervan wordt 3000 ha gebruikt voor de landbouw. Tegelijkertijd zijn we in Brabant voor onze drinkwaterwinning aangewezen op datzelfde grondwater. Zo'n 90% van ons leidingwater wordt gewonnen uit grondwater. Ik wil de kwaliteit van dat grondwater dus maximaal beschermen.”

Is het grondwater in Brabant dan niet schoon?

“Helaas ontdekken de waterleidingmaatschappijen de laatste jaren steeds meer bestrijdingsmiddelen in het grondwater. Ze zuiveren die er wel weer uit, maar dat zou niet nodig moeten zijn. Er moet absoluut een omslag komen. Dat zal niet in een jaar gebeuren, maar over drie tot vijf jaar moeten we wel kunnen constateren dat men in de kwetsbare gebieden anders

omgaat met bestrijdingsmiddelen. Anders hebben en houden we een probleem.”

Hoe wilt u het grondwater schoner krijgen?

“Boeren en tuinders zijn altijd de belangrijkste grondgebruikers geweest in de kwetsbare gebieden van Brabant. Ik hoop dat ze dat blijven. Behalve dat de sector van economisch belang is, zorgt hij ook voor een open, groen en vaak karakteristiek Brabants landschap, dat we met z'n allen zeer waarderen. Ik wil ondernemers dus niet wegpesten door het gebruik van bepaalde bestrijdingsmiddelen helemaal te verbieden. Ik kijk liever eerst of ze het probleem zelf kunnen oplossen. Daarom hebben we het project 'Schoon Water' gestart. We werken samen met een groep pioniers. Zij krijgen de kans om te laten zien hoe je zonder de risicovolle bestrijdingsmiddelen toch rendabel kunt telen.”

En als blijkt dat die pioniers echt niet toe kunnen met minder bestrijdingsmiddelen?

“Tja, we gooien ze natuurlijk niet in het diepe. We zullen er alles aan doen om het experiment te laten slagen. De pioniers krijgen deskundige begeleiding en als ze succes hebben, staat daar ook een financiële beloning tegenover. Maar mochten we over enkele jaren constateren dat er niets veranderd is, dan is het experiment mislukt en zal ik het over een andere boeg

moeten gooien. Als provincie staat het ons vrij om bepaalde bestrijdingsmiddelen op een zwarte lijst te zetten. Als het niet anders kan zal ik dat doen.”

Zou dat betekenen dat deze middelen in Noord-Brabant helemaal niet meer gebruikt mogen worden, ook al zijn ze wettelijk toegestaan?

“Voor de zeer kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden in Noord-Brabant zou dat inderdaad kunnen gaan gelden. Maar nogmaals ik laat het liever niet zover komen. En ik heb er alle vertrouwen in dat het niet nodig is. Ik denk dat de Brabantse boeren en tuinders ondernemend genoeg zijn om de problemen zelf op te lossen en het experiment ‘Schoon Water’ tot een succes te maken.”

Maar boeren en tuinders zijn toch niet de enige boosdoeners bij de vervuiling van grondwater?

“Dat is zo. Daarom pakken we ook andere vervuilingsbronnen aan. Bijvoorbeeld het gebruik van bestrijdingsmiddelen door gemeenten bij het onderhoud van plantsoenen, pleinen en wegen. Ook stimuleren we de omschakeling naar biologische bedrijfsvoering, omdat die het milieu minder belast.”

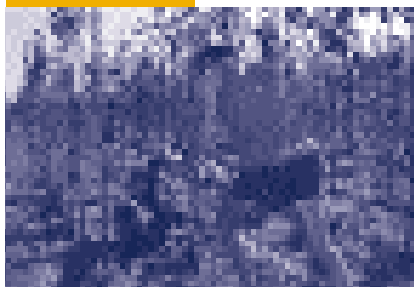
Wat verwacht u als opdrachtgever van dit project?

‘Schoon Water’ is voor mij een project met een hoge symbolische waarde. Het staat voor de zorgvuldige manier waarop we in Brabant met ons grondwater willen omgaan. Goed grondwater is niet alleen belangrijk voor de winning van drinkwater, maar ook voor de ondernemers zelf. Onder hen groeit gelukkig het besef dat grondwater een bodemschat is. De kwaliteit van het grondwater beïnvloedt de gezondheid van mens, dier en gewas. Het is voor de landbouw een productiefactor van belang.

Ik hoop dat ondernemers in de kwetsbare gebieden dit project als een professionele uitdaging zien. Dat ze gaan experimenteren en ontdekken hoe ze een maximale opbrengst kunnen halen zonder afhankelijk te zijn van risicovolle bestrijdingsmiddelen. Daarbij wil de provincie hen graag helpen.

Frans van Beerendonk, ZLTO:

“Wij doen mee met ‘Schoon Water’, omdat we denken dat het project voor alle partijen winst zal opleveren. Natuurlijk staat voor ons het boerenbelang voorop. Minder afhankelijkheid van chemische bestrijdingsmiddelen is in het boerenbelang. Chemische gewasbescherming moet een sluitpost op de bedrijven worden. Maar dit moet voor onze leden wel praktisch uitvoerbaar blijven. Door mee te denken en mee te praten over alternatieven voor risicovolle bestrijdingsmiddelen hoopt de ZLTO hieraan een bijdrage te leveren. Vooraf meepraten voorkomt irritatie achteraf.”

Mechanisch wieden vermindert het gebruik van bestrijdingsmiddelen met een risico voor grondwater.

Zeer kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden

Stand van zaken per februari 2001

De acht zeer kwetsbare grondbeschermingsgebieden zijn Waalwijk, Helvoirt, Macharen, Nuland, Boxmeer, Vieringsbeek, Vessem en Budel.

Even voorstellen

Peter Leendertse werkt als gewasbeschermingsdeskundige bij het Centrum voor Landbouw en Milieu. Hij is projectleider van Schoon Water. Heeft u naar aanleiding van deze nieuwsbrief vragen, suggesties, opmerkingen of ideeën? Dan kunt u hiermee bij hem terecht.

Dr. Peter Leendertse
Centrum voor Landbouw en Milieu
Postbus 10015
3505 AA Utrecht
E-mail: pele@clm.nl
Telefoon: 030-24 27 351

Redactie:
Mariëtte Huisjes
(CLM)
Vormgeving en
druk:
Libertas Grafische
Communicatie,
Bunnik